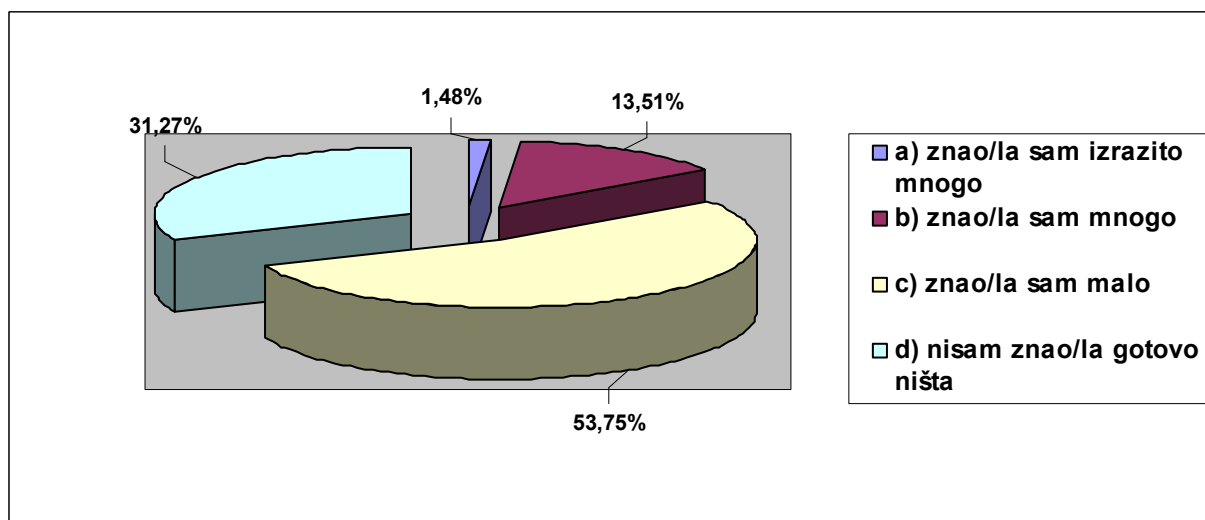

Rezultati ankete o provedbi Bolonjskog procesa na Sveučilištu u Zagrebu

Upitnik o provedbi Bolonjskog procesa proveden je na 6 fakulteta odnosno akademiju Sveučilišta u Zagrebu (Agronomski fakultet, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Filozofski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti, Fakultet političkih znanosti i Veterinarski fakultet), a obuhvaćeno je 1082 studenata 2. godine studija.

Slika 1. Razina upoznatosti s postavkama Bolonjskog procesa pri upisu

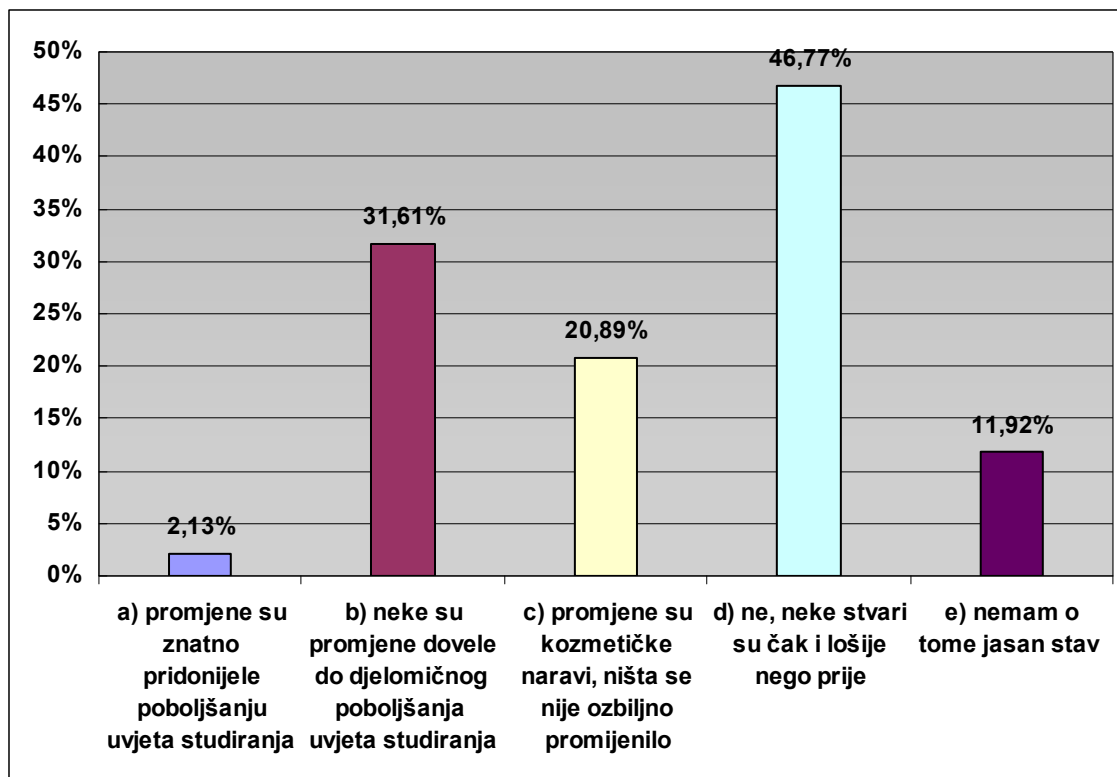
Rezultati prikazani na slici 1. prikazuju kako većina ispitanih studenata 2. godine Sveučilišta u Zagrebu, njih 85 %, pri upisu na studij bila slabo upoznata s Bolonjskim procesom („znao sam malo“ i „nisam znao gotovo ništa“). Manje od 15 % studenata bila je upoznata s Bolonjskim procesom.

U Tablici 1 može se vidjeti iz kojih izvora su se studenti 2. godine informirali o Bolonjskom procesu. Rezultati prikazuju da studenti kao izvor svojih informacija o Bolonjskom procesu najčešće navode neformalne razgovore s kolegama i obitelji te javne medije. Velik dio studenata odgovara da je informacije o Bolonjskom procesu saznalo u studentskoj službi ili preko web stranica fakulteta. Uz ponuđene izvore za informiranje, pod nešto drugo, studenti su najčešće odgovarali da informacije o Bolonjskom procesu dobivaju u razgovoru s profesorima na nastavi, preko Statuta fakulteta, u brošuri ili vlastitim iskustvom.

Tablica 1. Način informiranja o Bolonjskom procesu	postotak
profesionalno savjetovanje u srednjoj školi	3,14%
posjet službi profesionalnog usmjeravanja Zavoda za zapošljavanje na sveučilišnim smotrama i danima fakulteta	1,02%
na web stranicama Sveučilišta i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta	13,59%
u studentskoj službi fakulteta i na web stranicama fakulteta	23,20%
preko glasila studentskih organizacija i udruga	41,31%
preko javnih medija	10,17%
u neformalnim razgovorima s prijateljima, kolegama viših godina studija, članovima obitelji, poznanicima koji su stručnjaci za obrazovanje	63,59%
nešto drugo	70,61%
	7,21%

Na Slici 2 prikazan je postotak odgovora na pitanje je li Bolonjski proces unaprijedio kvalitetu studiranja. Kao što se iz slike vidi najveći broj studenata smatra da su promjene uzrokovane Bolonjskim procesom dovele do lošije kvalitete studiranja, a 31,61 % studenata smatra da su promjene ipak dovele do djelomičnog poboljšanja uvjeta studiranja.

Slika 2. Razina unapređenja kvalitete studiranja uzrokovana Bolonjskim procesom

Tablica 2. prikazuje što studenti druge godine misle koje su pozitivne promjene u kvaliteti studiranja uzrokovane Bolonjskim procesom. Kao najjače izražene promjene ispitanici navode lakše spremanje ispita uvođenjem jednosemestralnih kolegija te uvođenje kontinuiranog praćenja napredovanja u učenju. U kategoriji nešto drugo studenti najčešće navode da nema pozitivnih promjena u kvaliteti studiranja, da je lakše završiti studij, ali je prije bila kvalitetnija nastava. Također navode i pozitivne promjene kao što su mobilnost, veća prolaznost na ispitima, prolaz na ispitu ne ovisi o roku već o znanju studenta, prijava ispita putem interneta i sl.

Tablica 2. Pozitivne promjene u kvaliteti studiranja	postotak
osuvremenjeni studijski programi, usporedivi s poznatim programima u svijetu	13,59%
mogućnost zadovoljavanja osobnih interesa uvođenjem više izbornih kolegija	30,50%
boljem informiranju o ciljevima, sadržaju i obvezama u okviru pojedinih kolegija	13,03%
češćoj primjeni suvremenih pristupa u nastavi	27,45%
većoj dostupnosti nastavnika izvan nastave i boljoj komunikaciji sa studentima	15,90%
veća dostupnost različitih izvora za učenje i pripremanje ispita	11,65%
lakšem spremanju ispita uvođenjem jednosemestralnih kolegija	40,76%
uvođenjem kontinuiranog praćenja napredovanja u učenju	35,49%
učinkovitoj organizaciji nastave i ispitnih rokova	7,39%
uvođenju studentske evaluacije nastave i uporabi rezultata za planiranje poboljšanja	10,91%
nešto drugo	8,60%

Tablica 3. prikazuje mišljenje ispitanih studenata o očekivanim pozitivnim posljedicama Bolonjskog procesa. Najveći postotak ispitanih studenata druge godine smatra da će Bolonjski proces omogućiti lakše priznavanje naših diploma u inozemstvu radi nastavka studija ili zapošljavanja (44,55 %). Ostale posljedice Bolonjskoga procesa koje su studenti naveli u kategoriji nešto drugo jesu da će studenti završiti studij s manje znanja, da će se produžiti studiranje te smanjiti broj visokoobrazovanih osoba. Također navode i pozitivne posljedice Bolonjskoga procesa kao na primjer kraće vrijeme sudiranja te da će zadovoljiti zahtjeve tržišta rada.

Tablica 3. Posljedice Bolonjskog procesa	postotak
povećanje dostupnosti studiranja za sve koji to žele temeljem njihovih sposobnosti	7,58%
povećanje učinkovitosti studiranja	26,99%
omogućavanje lakšeg zapošljavanja nakon diplomiranja	6,47%
bolja pripremljenost diplomiranih studenata za uključivanje u posao	6,38%
olakšavanje studentske razmjene sa stranim sveučilištima	30,50%
omogućavanje lakšeg priznavanja naših diploma u inozemstvu radi nastavka studija ili zapošljavanja	44,55%
nešto drugo	13,68%

U Tablici 4 navedeni su najčešći odgovori studenata na pitanje „Što se od Vaših očekivanja vezanih uz Bolonjski proces i općenito uz unapređenje kvalitete studiranja nije za sada ispunilo?“ , dok su u Tablici 5 navedeni najčešći uzroci neispunjavanju očekivanja koja su studenti imala vezanih uz Bolonjski proces.

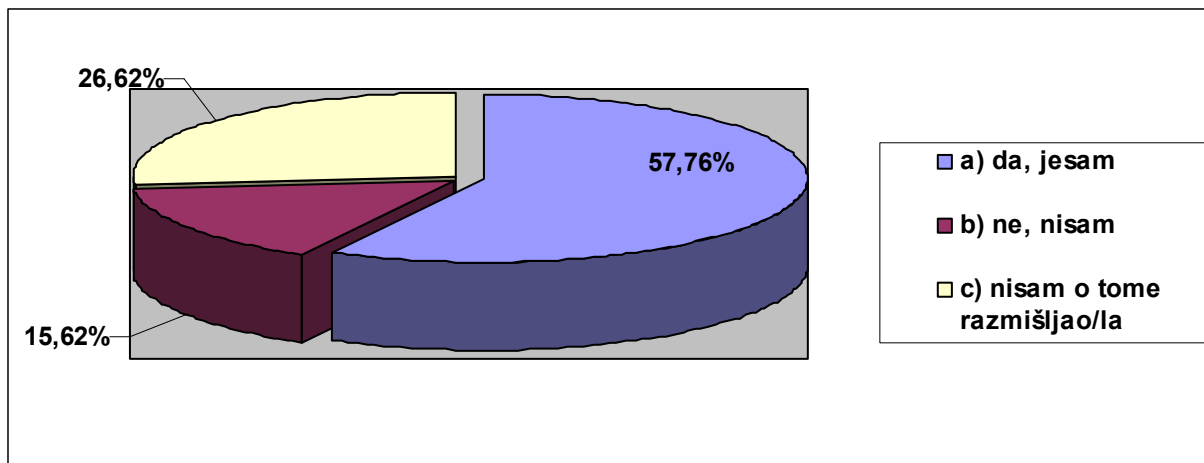
Tablica 4. Najčešće navedena očekivanja vezana uz Bolonjski proces koja se nisu ispunila
Prevelika količina gradiva, neprilagođenost programa smanjenoj satnici
Nema blok nastave
Nedefinirani ciljevi nastave
nema mobilnosti (među sveučilištima u RH, internacionalne mobilnosti)
Dostupnost nastavnika izvan nastave i bolje komunikacija nastavnika sa studentima
Svaki profesor provodi Bolonjski proces na svoj način
Studenti ne uče radi znanja već radi skupljanja bodova
Nisu osuvremenjeni studiji
Ocjenjivanje profesora je samo formalno, a ne služi planiranju poboljšanja
Manja mogućnost biranja kolegija po vlastitom izboru
Previše studenata na studijskim grupama
Nema mobilnosti studenata unutar sveučilišta niti sa stranim sveučilištima
Prolaznost studenata je manja
Nisu jasno definirani programi niti ciljevi studija
Upotreba suvremenih pomagala se nije povećala
Nije olakšavano studiranje
Neučinkovita organizacija rokova i nastave
Preopterećenost studentata
Preklapanje ispitnih rokova
Nedostupnost različitih izvora za učenje
Premalo vježbi, praktičnoga rada
Nema rada u manjim grupama
Nema kontinuiranog praćenja studenata tijekom semestra

Tablica 5. Uzrok neispunjavanju očekivanja vezanih uz Bolonjski proces

Previše gradiva i previše modula
Loša organizacija Bolonjskoga procesa
Sporo uhadavanje u sam bolonjski proces, prebzro uvođenje bolonje
Neprikladnost profesora i fakulteta Bolonjskom procesu
Manjak sredstava za dobru provedbu Bolonjskoga procesa (manjak kadrova, prostori i uvjeti za rad)
Prevelik broj studenata na smjerovima
Premalo suradnje među profesorima, nezainteresiranot
Nedovoljno profesora za rad
Slaba informiranost studenata
Ne postojanje točno određenih pravila o provođenju nastave
Nepripremljenost studijskih porgrama bolonjskom procesu
Nedovoljna komunikacija sa studentima
Nedostatak kreativnosti
Neusklađenost u provedbi Bolonjskog procesa među fakultetima na sveučilištu
Administracija, inetrnost sustava
Ne postoji provjera kvalitete izvođenja studijskih programa koja će uključivati i sankcije

Kao što se iz Slike 3 vidi tek 57,76 % ispitanih studenata druge godine je zainteresirano za boravak na stranom sveučilištu. Najveću korist od boravka na stranom sveučilištu studenti vide u stjecanju novih iskustava i znanja, usavršavanju stranog jezika, veće mogućnosti zapošljavanja te upoznavanje s drugačijim načinom obrazovanja i načinom provedbe Bolonjskoga procesa na stranom sveučilištu..

Slika 3. Zainteresiranost studenata za boravak na stranom Sveučilištu

Tablica 6 prikazuje komentare, prijedloge i pitanja ispitanih studenata u vezi s provedbom Bolonjskoga procesa.

Tablica 6. Prijedlozi, komentari i pitanja

Uvesti turnusnu nastavu

Bolje organizirati terensku nastavu, više terenske nastave i praktičnoga rada

Potreban bolja komunikacija nastavnika sa studentima

Češća primjena suvremenih metoda u nastavi

Uvesti nadzor nad provedbom Bolonjskoga procesa

Propisati literaturu na vrijeme

Što je s akademskim nazivima kad završimo fakultete?

Zašto nemamo modul stranog jezika, a literatura nam je na stranom jeziku?

Prvo bi trebalo pravno provesti Bolonjski proces, a onda praktično, jer sad imamo kvazi-bolonjski proces.

**Trebala bi se točno utvrditi pravila studiranja jer nije u redu da svatko prilagodi Bolonju sebi
kraće se studira i mnogo manje znamo**

Prenatran raspored polaganja kolokvija i isita

Smanjiti nastavne grupe, previše je upisanih studenata po godini

Ponuditi više izbornih kolegija

Započeti studirati na prvoj godini odmah u jednom od usmjerenja

Upozoriti poslodavce da prvostupnik nije isto što i viša škola

Država treba više uložiti u obrazovanje

Bolonjski proces je preneglo proveden, nastavnici nisu osposobljeni za bolonjski proces

Profesori su nedovoljno informirani o bolonjskom procesu, uprava fakulteta je slabo informirana o provedbi bolonjskoga procesa

Studenti bi trebali na vrijeme dobivati informacije

Zašto se još održavaju usmeni ispiti i nemamo kolokvije?

Uvjeti studiranja bi se trebali uskladiti na svima fakultetima

Što je s izvanrednim studentima (nastava, dostupnost profesora i sl.)?

Zašto nema više stipendija za studiranje u inozemstvu?